

Pataki Tamás

Digitalizálták az elhurcoltak itthoni iratanyagát. Az adatok közreadása a gulag-emlékév egyik legfontosabb eredménye

A Magyar Nemzeti Levéltár (MNL) projektjében nemcsak digitalizálták a Szovjetunió táboraiba elhurcolt magyarok legnagyobb, itthon őrzött iratanyagát, a külügyminisztérium egykori hadifogoly osztályának (1945–1949) dokumentumait, hanem állományvédelmi szempontból is kezelték és restaurálták.

A Gulag Emlékbizottság 37 millió forinttal támogatta a projektet. És mivel manapság a digitalizálás mit sem ér online hozzáférés nélkül, ezért online fejlesztésekkel könnyítik meg az anyag – amelyben vannak jegyzői feljegyzések, családok által írt kérvények, az elhurcoltak adatlapjai stb. – tudományos kutatását és az állampolgári hozzáférést is. Az volt a cél, hogy a jövőbe fektessenek be a jelenlegi projekttel. Nemcsak böngészhetővé tették az anyagot, hanem multimédiás online oktatóanyagot is készítettek a témában.

Mikó Zsuzsanna, a MNL főigazgatója eloszlatta azt a tévképzetet, hogy az 1945 utáni történelmünket már teljesen feltártuk és ismerjük, a 700 ezer oldalnyi iratanyag digitalizálása ezért rendkívüli lehetőség. Az MNL Oktatólapok internetes oldalán elérhető interaktív Gulag-alkalmazás közérthető formában ismerteti a korszak történelmét, a kutatási eredményeket és forrásokat.

A sajtótájékoztatón Krucsainé Herter Anikó kulturális kapcsolatokért és fejlesztésekért felelős helyettes államtitkár úgy fogalmazott: ma nemcsak a fiatalok, hanem a felnőttek nagy része sem tudja pontosan, mi az a Gulag, a hadifogság vagy a lágerélet. Az adatok gyűjtése és közreadása ezért a Gulag-emlékév egyik legfontosabb eredménye.

Szabó Csaba, az MNL általános főigazgató-helyettese beszélt a digitalizálás folyamatáról, ami

herkulesi munka volt, hiszen a külügyminisztérium hadifogoly osztályának irategyüttese 347 doboz terjedelmű, rendkívül rossz állapotban lévő anyagot tartalmazott, amelyet állományvédelmi szempontból kezeltek, rendeztek és település szerint is kereshetővé tettek. A dokumentumok arról tanúskodnak, hogy a Vörös Hadsereg hihetetlenül szervezeten hurcolta el az embereket, a front elvonulása után 2–3 nappal már megjelentek azok a különleges alakulatok, amelyek összefogdosták a katonákat és civileket.

A Magyarok a Gupvi- és Gulag-táborokban című interaktív, multimédiás és folyamatosan bővülő oktatóanyag az MNL korábbi két alkalmazásával (Rendszerváltozás Magyarországon 1987–1990 és Konceptiók perek Magyarországon 1945 után) együtt tegnap óta szabadon hozzáférhető a levéltár Oktatólapok világhálós oldalán.

Forrás: MTI

A közép- és felsőoktatásban is jól használható felületen többórnyi hang- és videoanyag, 15 ezer oldalnyi eredeti levéltári irat, számos fénykép, tudományos értekezések és névlexikon böngészhető. Az iratokat vízjellel és levéltári jelzetükkel töltötték fel, hogy a fiatalokat a tudományos szemlélet igényességéhez szoktassák. Noha a projekt véget ér, ezentúl is folyamatosan töltik fel az adatokat – hiszen sok került elő a vidéki levéltárakból is.

TMT 64. évf. 2017. 3. sz.

A projekt részeként megújult az MNL 16 éve működő Archivnet című, akadémiai besorolású, forrásközlő tudományos online szaklapja is. A folyóirat 2017. évi első, Hadifogság, gulág, málenkij robot (1944–1956) című tematikus számában hét tanulmány jelent meg.

Forrás: <http://magyaridok.hu/kultura/digitalizaltak-az-elhurcoltak-itthoni-iratanyagat-1417465/>

Válogatta: Fonyó Istvánné